

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

A zsidó nép optimizmusa

A német antisémizmus a zsidóbojzókra kényszerít a német népet. A német nép nem lágyabb és nem önzetlenebb a lengyelé és több mint bizonyos, hogy a bojzókot előbb-utóbb meg is szerezzi. És minthogy a német nép szervezőképessége nagyobb, mint a lengyelé, hát valószínű, hogy a német bojzók kitartóbb és átfogóbb lesz, mint az, amellyel a lengyel zsidót nyomorították. A lengyel antisémizmus különben még nem futja ki magát. Nagy erővel készíti elő az antisémizmus-kongresszust, amelyet fe napokban fognak megtartani a lengyel fővárosban. A zsidóveszedelem elhárításáról foglalkozni és a szokatlan kongresszust szokatlan izgalommal várja a lengyel zsidóság.

A világ zsidóságát nem izgatja sem a német, sem a lengyel propaganda. A világ zsidóságát még az a huszezer zsidó sem nyugtatja, akik a Dnyeszter tulsó partjain éhesen, elgyötört és hazátlanul a zsidó testvérek segítségét várják.

A világ zsidósága nem nyugtalankodik. A német kereskedőt, ügyvédet, orvost, iparost bojzókaltatni fogják, a lengyel zsidót meggyomorítják, mint azt a huszezer orosz zsidót, aki most a Dnyeszter mellett halad. Hat aztán? Nagyobb veszedelmeket is magasztalt már a zsidóság, ebből is ki fog látni. Bojzókaltatás antisémizmus-kongresszussal nem lehet megőlni a zsidó jövőt. Ha optimizmussal meg lehetne menteni a zsidó jövőt, hát akkor nagyon rossz volna a mi szónak. Mert optimizmus több van bennünk, mint aldozat-készég és testvéri szeretet. Több talán, mint életben is.

A népek életét régebben a történetektől hámozták ki, ma már más eszközökkel dolgozik a történelemkutatás. Nem a történeket veszi forrásnak, hanem magát a nép lelkét és a történelmet abból fejt ki. A népek nem azért fejlődnek, vagy romlanak, mert olyan események között élnek, amelyek vagy meg erősödést, vagy romlást okoznak, hanem a népelek úgy éli ki magát, hogy abból vagy fejlődés, vagy hanyatlás következik. A történelem magából a nép lelkéből formálódik ki. A történelmi törekvések a néppellem kibibbanásai. Mindenesetre igaz: valamely nép nem azért maradt meg, mert kedvező hatások alatt élt és nem azért jutott el, mert kedvezőtlen hatások alatt tengődött, hanem azért, mert olyan volt a karaktere, hogy vagy tudott küzdeni az öt megostromló külső hatásokkal, vagy nem tudott megőrizni velük.

A történelemkutatásnak ez az új módja rokonságot tart a pszichoanalízishez és ép annyiszor tévedhet, mint az. De olykor rá is hibázik az igazságra. Az például egészen kétségtelen, hogy az, aki nem ismeri a zsidó optimizmust, nehezen érti meg a zsidó történelmet. A zsidó nép megmaradásának egyik oka a zsidó optimizmusban rejlik.

De ez a történelmi optimizmus más, mint az, amely töltszi magát a német, a lengyel, az orosz zsidók veszedelmén. Kétféle optimizmus él a zsidó néplelekben. Az egyik csupa energia, a másik csupa erőtlenség. Az egyik hiszi, hogy a zsidóság nem halhat el, a másik csak azt tudja hinni, hogy rossz napokra jobbak jönnek. Ez az optimizmus jellemzi azt a zsidóságot, amely türelhetőbb viszonyok között él. Ez az optimizmus még akkor is megromályosítja a józan éssét, mikor itt-ott maga is szorongatott helyzetben vergődik. Ilyenkor az optimizmus alátja el a félelmet. Teóriákat

gyár az antisémizmusból és azt mondja: nem baj. Egy kis antisémizmus nem árt. A zsidóság legjobban akkor fejlődik, mikor nyomán alatt áll. A zsidó energiát az antisémizmus erjeszt. Aztán más axiómákkal szöbbszítja a nyugtalanságát. Ilyenmel például: az antisémizmus olyan áramlat, amely hamar fölcsúszkád, mert csak a nép kolosszusi antisémizmus, maga a nép nem az.

Ez az optimizmus nem őszinte és nem is okos. Erőtlenséget takar ez az optimizmus és olyan közömbösséget, amely közel jár az ártólhoz. Senkise hiheti, hogy az antisémiz-

mus csak muló hangulat. Az antisémizmus: óstón, faji ellenséges, amely nem haló tünel, mert a fajok életakarásában gyökerezik.

Való igaz: a zsidó nép nagy ellentálló erejű az optimizmusnak köszönheti. Annak a bölcsességnek, amely össze tudja fogni a mulat a jövővel és tudja, hogy az elnyomás erőgyűjtésre serkenti a népeket. A zsidó nép annak az optimizmusnak köszönheti megmaradását, amely mindig hitt a nép jövőjében és dolgozott ezért a jövőért. Az a másik, amely csak szeretetlenséget takar, veszedelmes és az nem a nép megmaradását, de romlását okozza.

Take Jonescu ma terjeszti a király elé a kormánylistát

A designált miniszterelnök nem kap felhatalmazást a házfelosztásra — Bomlik a többség — Ha meghusul Take Jonescu misz-
ziója, Coanda vagy Maniu következ — A nemzeti párt előtérben

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Take Jonescunak miniszterelnökké történt designálásával a kormányválság még korán sem nyert elintézést. A többségi néppárt elkeseredett ellentállása, mellyel Take Jonescu vállalkozását meg akarja húsítani, lehetetlenné teszi, hogy a designált miniszterelnök a jelenlegi parlamentben többséget szerezzen. A kisebb ellenzéki csoportokkal már-már kész a meg egyezés, de ezek együttvére sem képesek a parlament munkaképességet biztosítani. Ehhez járul még, hogy az erdélyi nemzeti párt csak abban az esetben hajlandó az új alakulásban résztvenni, ha az új kormány azonnal hívja az általános választásokat. Take Jonescunak azonban, kinek pártbívei már napok óta azt hangoztatják, hogy felhatalmazása van a ház felosztására, erre nem terjed ki megbízatása.

A király a mai körülmények között nem hajlandó az országot a választási küsdelmek izgalmainak bítetni.

Take Jonescu tegnap délből kihallgatáson volt a királynál. Beavatottak értesülése szerint a designált miniszterelnök arra kérte az uralkodót, adjon felhatalmazást a parlament felosztására. Ugyancsak megjelent a királynál Jorga is, aki a királyt ugyanilyen irányban igyekezett befolyásolni. Udvari körökben azonban úgy tudják, hogy a király alhatatosan megmaradt elhatározása mellett és a felhatalmazást nem adja meg.

Ilyenformán Take Jonescu részére nem marad más hátra, minthogy a parlamentet az alkotmányban előírt leghosszabb időre, azaz egy hónapra elnapolja. Ezalatt az idő alatt igyekezni fog többséget szerezni és ellenzéki körökben úgy tudják, hogy ez sikerülni is fog. A néppárt ellentállását nem tartják olyan komolynak, mint azt Averescu közvetlen hívei hirdetik. Meg vannak róla győződve, hogy ha nyilvánvalóvá lesz a Coanda-kombináció kilitástalansága,

a néppárt egysége megbomlik és többen Take Jonescukhoz pártolnak át.

Take Jonescu hívei teljes optimizmussal tekintenek a fejlemények elé és megállapítják, hogy sokan, akik eddig ellenséges szemmel tekintették a vállalkozást, kezdenek engedékenyebbek lenni. Tudni vélik, hogy Averescu több pártíve már is megígérte támogatását az új miniszterelnöknek. Így Mironescu, a szenátus alelnöke készen nyilatkozott belépni Take Jonescu kabinetjébe, kivüle megnyerték Cantili és Mitru Dumitrescu támogatását is, a

parasztpárt részéről pedig Madgearuval tárgyalnak kedvező kilitások mellett.

Take Jonescu tárgyalásai

A designált miniszterelnök mindenekelőtt a nemzeti párt támogatását igyekszik megnyerni. Tegnap két ízben is tanácskozott Vajdával és Maniuval. Az erdélyi pártvezérek kijelentették, hogy olybba hajlandók a Take Jonescu kormányban résztvenni, de garanciákat kívánnak, hogy a kormány állandó lesz és nem átmeneti.

A designált miniszterelnök 5 tárcát ajánlt fel az erdélyieknek és pedig a belügyit Maniunak, a kultúgyit Vajdának, a közoktatásügyit Goldis Lászlónak, a közlekedésügyit Popovics Mihálynak és az erdélyi miniszteriséget Pop Csicsó Istvánnak.

Az erdélyi nemzeti párt vezetési nem adtak végleges választ, hanem táviratilag a fővárosba hívták valamennyi pártjukbeli képviselőt és szenátort.

Az „Adeverul” szerint, ha Take Jonescunak nem sikerül az erdélyieket a kormányba lépésre rábírnia, úgy nem marad más hátra, mint visszaadnia megbízatását a király kezébe. Ez esetben semleges kormány jönne, amely lefolytatná az új választásokat. A lap szerint ez volna a leglogikusabb és legrazimpatikusabb megoldás.

A pártok körében különböző miniszterlisták forognak közlében. Illetékes helyen ezeket a listákat koholmányoknak mondják. Egyelőre csak annyi igaz, hogy

Take Jonescu a miniszterelnökségen kívül a pénzügyi tárcát is magának tartja meg.

Az „Epoca”, Take Jonescu lapja azt írja, hogy Take Jonescu az új kormány listáját pénteken fogja a király elé terjesztetni. Értesülünk szerinti a kormányban a néppártot kívül majdnem valamennyi többi kormányképes párt is képviselve lesz.

Az új kormány első törvényjavaslata a választójogi reform, amely előreláthatólag nagyobb vitát fog provokálni, mindamellett nagy többséggel való megszavazása kétségtelennek látszik, annál is inkább, mert az ellenzéki pártok is az új választásokat kívánják. Ezek pedig csak új választójoggal folytathatók le.

A többség dilemma elé kerül: vagy megszavazza a választójogi javaslatot, vagy új választás a liberális választójoggal.

Minissteri listák

Minél tovább tart a válság, annál jobban nő a politikai világban a bizonytalanság. A

nézetek rendkívül eltérnek. Egyik forrás szerint Take Jonescu első lelkészhatóságának akadályoskodik és a többség támogatásának nélkülözhetetlen eredményt nem érhet el. Más részről azt állítják, hogy a designált miniszterelnök teljesen ura a helyzetnek. Azt is állítják, hogy különre már meg is távirtoztatta az új kormány névsorát, amelyben Maniu, Toma Stelian, Lukasevici, Camarasescu Flondor és Matei Cantacuzino nevei szerepelnek. Más verzió szerint Take Jonescu felelős Flondort, vállalja kormányában a külügyi tiszteket. Flondor azonban nem fogadta el a felajánlott tiszteket. Az „Aurora”, a parasztpárt vezérorgánja szerint Take Jonescu kormánya a következőképpen alakul meg: Miniszterelnök Take Jonescu, külügyminiszter Flondor, belügyminiszter Matei Cantacuzino, ipar- és kereskedelemügyi Gr. Filipescu, pénzügyi Maniu, közmunkaügyi Mihail Popovici, igazságügyi Xeniu, közoktatásügyi Jean Camarasescu, dominiomok minisztere Nesti Cincu, földművelésügyi Pop Csicsó, hadügyminiszter Brosteanu tábornok.

Tény az, hogy a miniszteri listát meg véglegesen tegnap sem állították össze. Take Jonescu hívei úgy tudják, hogy

a végleges listát a designált miniszterelnök pénteken terjesztte az ország elé.

Azok a néppártiak, akik a Take Jonescu vállalkozása elé bizonyos akadályokat tartottak, meg vannak róla győződve, hogy amennyiben a designált miniszterelnök nem tudja a Ház feloszlására szóló királyi dekretumot megsemmisíteni, kénytelen lesz megbízatását visszadni. Ebben az esetben — mondják —

meglát a Coandă kombináció

nyomni előtérbe. Coandă ugyanis rögtön megkapná a Ház többségét. Számítanak ebben az esetben a parasztpárt és a Marghiloman-csoport támogatására Jorga az „Universul”-nak és az „Epoca”-nak adott interjúban kijelenti, hogy nem ő, sem az erdélyiek nem fogadják meg a Coandă kormányt. Bizalommal csak Take Jonescu kormányalakítása iránt viselkednek.

Eznek a kombinációnak legnagyobb akadály, hogy nem tud egyesíteni több pártot.

Már pedig a király csak a Rottstetben ragaszkodik.

Teljesítetlenné arra, hogy úgy Take Jonescu, mint Coandă kormányalakítása nagy nehézségekbe ütközik, mindinkább előtérbe nyomul egy

Maniu-kormány lehetsége.

Tegnap délután és az éj folyamán ez irányban tárgyalások folytak.

Maniu és Vajda tudvalevőleg távirattal Bukarestbe hívták a párt összes képviselő és szenátor tagjait. Az erdélyi nemzeti párt végrehajtó-bizottsága és a párt képviselő és szenátor tagjai értekezletet tartottak az Európa-szállóban. Az értekezleten Maniu Gyula beszámolt a politikai helyzetről, tárgyalta a pártot a folyamatban levő tárgyalásokról és Take Jonescu ajánlatáról. Határozatot nem hoztak, hanem megvárják a párt többi tagjának megérkezését is. Épp ezért a válság végleges megoldása mára még nem remélhető.

Az „Adverul” az egyetlen helyes és mindenkit kielégítő megoldásnak egy Maniu-kormányt tart, mert Maniu személyét minden párt garanciának tartja. Maniu Gyula — írja a lap — mint erdélyi politikus, bizonyára meg tudná őrizni objektivitását a régi királyi pártokkal szemben és vállalkozhat a többségi néppárt is szívesen fogadná.

A király szemrehányást tesz Coandának

Coandă tábornok tegnapi délutáni kihallgatásához mindenféle kombinációkat fűztek s azt hitték, hogy a kihallgatás eredménye miniszterelnöki designálás lesz. Udvari körökben nyert információ szerint a kihallgatás más okból történt.

A király azért hívta magához a szenátorokat, hogy kifejezést adjon eszélyeskedésnek, hogy akkor, amikor Alevis szenátor legutóbbi beszédében az alkotmányos prerogativákról szövege, a szavakkal fejezte be szónoklatát: Eljön a román köztársaság örökös elnöke! (ez alatt a királyt érte) — a többség tapsolt és Coandának mint elnöknek — semmi szava sem volt.

A király megmondta Coandának, hogy legkevésbé várt ilyen eljárás tőle, a koronának egy régi tanácsadójától, aki azonkívül a király adjutána is volt.

A cionizmus a washingtoni konferencián

— Az Új Kelet tudósítói —

Washington, dec. 15. Jelentették, hogy a washingtoni lezárulási konferencia alkalmából a cionista világszervezet vezetősége Szokolow személyében érintkezést keresett a nagykövetség egybegyűlt képviselőivel abból a célból, hogy a palesztinai zsidó nemzeti otthon függő ügyének és nevezetesen az angol mandátum nemzetközi jóváhagyásának mihamarabb való ratifikálását meg sürge. Szokolow többek között tárgyalásokat folytatott az amerikai külügyminisztériummal, továbbá a lezárulási konferencián Anglia képviselőjében megjelent lord Balfourral, valamint a Franciaországot képviselő francia külügyminiszterrel megbeszélte Philippi Berthelettel. Ezekről a nagytartású tárgyalásokról utólag a következő részletes tudósítást kapjuk:

Az Egyesült-Államok elnöke, Harding saját kezdeményezésére megbeszélést folytatott lord Balfourral, mely megbeszélés alkalmából az elnök külön kiemelte, hogy Balfourban a világtörténelmi nevezetességű Balfour-deklaráció megteremtőjét látja és kifejezte különös meleg érdeklődését a cionista eszme és mozgalom iránt. Ez volt az első eset, amikor az Egyesült-Államok elnöke saját kezdeményezésére megbeszélést folytatott egy idegen államhatáron képviselőjével a palesztinai zsidó nemzeti otthon és a zsidó népek Palesztinára való igényjogosultsága tárgyában. Ugyanabban az időben Szokolow politikai tárgyalásokat folytatott Mr. Fletcherrel, az északamerikai Egyesült-Államok külügyi államtitkárával, majd utána Balfourral találkozott, akit behatárolt informálta a tárgyalásainak eredményéről. Ezenek a tárgyalásoknak eredménye abban konkludál, hogy az Egyesült-Államok politikai tényezői egyre nagyobb érdeklődéssel és megelégedéssel viselkednek a zsidóságnak palesztinai ügyei iránt és kíváncsiak, hogy Palesztina határai közeljövőben megnyitassanak a kelet-európai zsidóság nagy tömegei előtt. Természetes, hogy Szokolow felhasználta ezt az alkalmat arra is, hogy rámutasson a Palesztina-mandátum ratifikálásának sürgető szükségességére.

A család

Írta: Albert Ehrenstein

(Megjelent az Új Kelet Évkönyvében)

Amikor ma, szombat délután kitudtam és hirtelen hazatértem az egyetemi könyvtárból, néhány Lukian-kötettel és a keszervesen megtervezett Zahir eddin Muhamed Baber memoárjával, — huszonegyedikre volt, egy krajcár se lézengött a zsebemben, következésképpen nem vehettem tiszteit és nem utazhattam a villámson, — már az előszobában életem jött József és mondta, hogy Zelma tanti meghalt. A floridorsói. Mindjárt aztán a footbairól kezdett beszélni. Az a Wimprechtinger, akit a labdarúgónak lekont néhány polonért letiltottak több meccsről, nem a jó Wimprechtinger, hanem a fivére, aki a második csapatban játszik. — Szörnyese az első bécsi football klubnak — jegyezte meg József.

Anyám nem volt otthon. A kereskedelmi akadémiára ment, hogy Hansról érdeklődjék. Onnan valószínűleg Riza tantúhoz és Floridorsóba. Praktikus! ... Igen, miért nem rám úgy ez a Moláné, talán azt várja, hogy sírni kezdjek? Tragikus, ha a család valamelyik tagja vagy valamelyik ismerős meghal. De az emberek mindjárt azt hiszik: feltétlenül szomorúnak kell lenni, ha lehet, sírni kell. De nálam az érzéseket nem gépiesen idézi elő valamilyen hír. Igazán, a néni halálát már régen meggyászoltam, éveket ezelőtt, amikor rájöttem, hogy mindnyájunknak meg kell halnunk... és kissé féltem is tőle, mint rokonágunkban minden 5regől, mert tudtam, hogy ott kell lennem a temetésükön... Hol marad csak ez a Rozena a leveless, ez a cseh trümpf, kétszer csengettem már és még mindig nincs itt. És

most, hogy a kutyavéleket hozza, jéghideg. Mi van még?

— Tüdős gombóc.

Borítódást nem eszem. Anyámnak rögeszméje az a gomba tüdő! Tízennégy nap alatt négyszer volt és még mindig nem elég. Persze, egy kilo tizenhat krajcár... Hans is, aki éppen az iskolából jött, már az előszobában értesül Józseftől a megrendítő hírről.

— Melyik Zelma néni? — kérdezte.

Mert van még egy Kassán és egy tiztának nevezett rokonunk kint Hintzigben. A Kassai is elég öreg, de hálá istennek az ő temetésére nem kell majd elmennem. A papát ugyan nem, de a maradt a költségek arra fogják indítani, hogy engem ebből az elvárandó gyászüzemességből kiveszjen ki... Hans megállapította, a tüdőporció kissé kicsiny és szűkös a mártás is.

— A Rozena valószínűleg mindent megzabált kint! — szikkozódott.

Szívből kívánom, csak holnap rendszeresen takarítsa ki a cipőmet... Ő, a papa se volt itt. Já, igaz: az újsgót se látom. Dálben mindig magával hozza az irodából. Hogy eddig nem is hiányzott!... A papa temetésére ment. Kedvenc szórakozása. Legalább levegőt szív. Este aztán el fogja mesélni, hogy kik voltak még ott és hány kosort láttam. Aztán meg fogja rakni Hansot, mert az iskolában valószínűleg rosszat mondtak róla. Vagy talán mégse: most mégse fogja megrakni, mert Hansnak valami baja van a fülével, csak a multior operáltak kétszer az orrát... Tehát a holnap délutánunk fuccs. És anyira örültem már, hogy orvashatam Lukian bolondos varázsmeséit és münchenhauseniáit, a magikus számokat és az igaz történet. És néha belekukkantam Baber könyvébe is. Lehetetlen. Velük

kell mennem. Már az Eduard kedvéért is: Ignác bácsi egész biztosan több szívesen tért nekem, mint én neki. Illik, hogy elmenjek anyja temetésére. Eduárd talán még megértene, ha nem jönnek. Végére is: kiadhatja nekem irásban, hogy holnap szomorú leszek? Még utóbb viselkedésem megbotránkozást fog kelteni. Senki se biztosít arról, hogy a temetésnél, a kondoleanciánál hirtelen Lukian egy oshiba ötlete nem villan-e át agyamon és nevelő izmainak anélkül, hogy engedelmet kérnének tőlem, működésbe nem hozzák... A sors nem mesenél. Nem lehetett volna még a néni? Legalább hétéfő? A temetés akkor szerdán lett volna, amikor előadást kell tartanom a szemináriumban, — azt semmiestre sem mondhatom le, ez Ignác bátyjánál, Zsigmondnál is kimentett volna. Bár lőtyülök rá. Rudolfnak is ott kell lennie a temetésen. Hiszen a nagyanyja. Táviratoztak neki a folyton imádkozó Bambergbe. Fogadok, a viresnyolcasnak arany óralánca lesz. Különbön agyonlövöm magam. Micsoda? A néni tegnap délután meghalt.

Tegnap egész délelőtt szünet a mama és floridorsókat. Szidta Zsigmond bácsit, mert Heinrich bátyja pénzügyébe bele akarta rúgni. Szidta Ignác bácsit, mert pénzt akart tőle, holott — iszonyu — feleségre Riza néni háromszáz forintot perzsa kabátban jár. Szidta Ignác és Zsigmond testvért, Charlotet, aki a születésénél fogva jólelkű férjéül gödör viselkedésével kártyást csinált. És végül Zelma néni magát, mert másodszor is férjhez ment és pláne olyan emberhez, akinek annyi gyereke van. A nagypapa minden pénze elfolyt a floridorsókat között — és mi hasznunk belőle. Halálanság!... Egész természetesen tartom, hogy a nagypapa Zelma néni, egyelően nővérét támogatta... Remélem, a telepá

Németország nemzetközi hitelt kap

Egy millió dollár államkötvényeket bocsát ki — Nemzetközi gazdasági konferencia — Briand és Lloyd George tárgyalása a gazdasági krízisről

— Az Új Kelet tudósítójától —

Berlin, december 14. A német kormány tegnap minisztertanácsot tartott, amelyen Rathenau jóváhagyó miniszter beszámolt londoni utjáról. Rathenau ismertetette tárgyalásait és összegezte azokat az eredményeket, melyeket Londonban elért. Utána Wirth kancellár a külpolitikai helyzetéről számolt be. Németország helyzetét sokkal kedvezőbbnek látja, mint az elmúlt hetekben.

A londoni eredmények elismerték a krízis utolsó hullámait is.

Németországnak módja lesz tartóztatni postáit megfizetni. A londoni eredmények nemcsak átmenetileg oldották meg a német birodalom pénzügyi helyzetét, hosszú időre elhárították minden akadályt Németország gazdasági fejlődése elől.

Egy párisi lap érdekes részleteket közöl Rathenau utjának eredményeiről. A német jóváhagyó miniszter nagyarányú kölcsön tervét vitte magával Londonba, ahol megkapta Anglia és szövetségesei hozzájárulását. A német birodalom

egy millió dollárról szóló nemzetközi kölcsönt fog felvenni.

A kormány az egymillió dollár erejű, amely négy millió aranymárkát jelent, államkötvényeket bocsát ki. Ez a nemzetközi kölcsön hitelezésének kamatozása lesz és Németország ötven év alatt törleszti le. A törlesztési biztosítékul a német vámbevételek szövetséges ellenőrzése alá kerülnek. A kölcsön lehetővé teszi, hogy Németország két év alatt kitizegse a szövetségeseknek összes jóváhagyó tartozásait. Ezzel a német birodalom a legnyugatibb toborozástól megszabadul, adósságai megfizetésével valutája fokozottabb mértékben megjavul,

gazdasági élete megvilágosul.

az államkötvények törlesztésére pedig konzolidált gazdasági viszonyok között minden különösebb nehézség nélkül vállalkozhat.

Rathenauk ezt a hiteltarvezetét Anglia magáévá tette és elfogadta szövetségeseivel is. Anglia azonban még ennél is tovább megy,

ha csacsiság és a mama átkainak nincsen semmi közük a néni halálához. Mama ugyan nem tudott nénije betegségéről, de én sokszor mondtam, hogy a rokonok átkának esetleg erejük van arra, hogy a vérből a rokonok vére hatoljanak. És a mama maga is ezt mondta rá:

— Nem lehessen tudni...

Voltaképpen lefektetheték bent az ebédlőben, a gesztenyét csak a gesztenyevetőtől szereztem. Amint a mama csinál tulokmány. Na menjünk. Dolgozni ugye tudok. Mégis elő kellene vonnom Lukiant, mielőtt lejár a terminus és aztán egy verset is azért kell tőpne, mert ma hazajövet a holdogult Feridoddir Áttar éntudatlan utánérzésen kaptam magam. Az ügyeskedő kryptomaniának éppen elég. Iánára van a mi irodalmunkban.

Csengették. Ez vagy a tejesember, vagy egyik kollégám, akit ki fogok szegni. Ma se sajnálom, se malmozni nem fogok. Először meghalt a nagynénem. Másodszor ma reggel ugyan megint kaja volt, de jött a postás, aki a könyvtárba intő levelet hozta és miután hegyetlen karcot vittam, hogy csúfságból ne adják-e egy kajaért borra való, a sors által rám mért büntetéstől lerövidítve után, egy darabban két filér birtokában maradtam... Hala istenek! A porcsán ember a porcsánygárból; ezt takarékosagból nálunk a parázló szépre öntik. A mama örülni fog, hogy nem volt itthon. Így megtakarított egy pohárka pálinkát... Mihez is kezdjek? Folyóiratokat olvasok. A „Frühwind“-et vagy a „Nacht- und Nebel“-t. Ezeket nem lehet megemészteni. Miért nem tapintatosabbak az emberek: a kiadói reklámokat a hirdetések közé tehetnék. A kritika különben is a hirdetések közé való.

hogy megkönyvitse Németország helyzetét. Az angol lapok értesülése szerint a kormány azzal a gondolatokkal foglalkozik, hogy követeléseinek egy részéről lemond. Ragaszkodik azonban a német megállás költségeinek megtérítéséhez, amely maga is körülbelül harmincmillió fontot tesz ki. Ezt az összeget is a nemzetközi hiteltől fogja Németország fedezni. Anglia nemcsak Németország pénzügyi krízisét akarja véglegesen elintézni, hanem a többi európai állam pénzügyeit is szanálni szeretné. Az egyre nyomorultabb gazdasági pangást, az árak és a pénzmozgás értékének eltolódását csak nagyarányú pénzügyi művellettel lehet egyszerre megoldani. Lloyd George tehát, mint az „Associated Press“ tudni véli,

gazdasági konferenciát hív össze,

amelyen javasolni fogja, hogy Franciaország, Olaszország, Belgium és a Balkán-államok kölcsönösen engedjék el egymásnak adósságaikat. Ettől a lépéstől a valutáris differenciák megszűnését és egészségesebb gazdasági helyzetet remél.

Anglián kívül még Amerika foglalkozik komolyan Európa gazdasági krízisével. Amerika ebben a kérdésben még inkább van érdekelve mint Anglia, mert a jelenlegi valutáris viszonyok miatt nemcsak európai piacait veszítette el, de az olcsóbb európai áruk a többi piacokon is lassan kiszorítják a drága amerikai iparcikkeit. Ez az indító oka, amiért Amerikában sokat foglalkoznak a nemzetközi gazdasági konferencia gondolatával. Ezen a konferencián, amelyet a washingtoni konferencia befejezése utánra terveznek,

szándékoznak az összes függő kérdéseket és helyreállítani a normális gazdasági érintkezést a világ termelő és fogyasztó államai között.

A „Chicago Tribune“ washingtoni értesítője szerint Hoover két tervet dolgozott ki Európa pénzügyi helyzetének rendezésére. A tervet Franciaország és Anglia már ismeri, Briand magáévá tette Hoover gondolatát és a „Chicago Tribune“ értesítője szerint Londonban arról a nagyarányú pénzügyi tervről fog

Ha dicseretével vagy ócsárlásával nem is mindig kölcsönöségi és rerans tétel, a kritika mindenestre reklámot csinál magának és bölcseségének... Mulatságos, hogy oly sok ember beleszik ebbe az irodalmi humbugba! Mi az irodalmi forradalom? Pocakosok mennydörgően zúld nyakkendővel, villámok koponyával felállnak a kávéházi asztaltól és helyet csinálnak mérges embereknek, akiknek villámok lila az orruk, hangosak, lomposak és soványak és régen nézik már vágyódva az almabor-fröccsöt, a nyakendőistenek almabor-fröccsöt. Minden harmadik évben megismétlődik a komédia. Semmi közöm hozzá... Már megint csengették. Egy pillanatra se lehet aludni! A cselédségny mondja:

— Kézét csókolom.

Morányt ellenem. Az öreg Fanni tantit van szerencsém üdvözölni. Sajnos, jól futott a szoba: valószínűleg elég sokáig lesz alkalmam pletykálkodását hallani, amit fölöttébb szeretek. Kár. A mama sajnos nincs itthon — ő és Fanni néni kölcsönösen utálják egymást. Én szeretem, keveset beszél, viszont azt kívánja, hogy folyton meséljenek neki. En:

— Biztosan tudja, hogy a floridodori néni meghalt.

Ó:

— Igen, láttam a gyászjelentést az újságokban. Tudod talán, hogy mibe került?

— Harminc forintba.

— Gyalázat!

De aztán elég is volt, megmondtam, hogy a doktor lappangó bronchiakataris miatt elültette a beszédét.

(Folytatjuk.)

Lloyd Georgeal tanácskozn. A tanácskozási voltaképpen egy nemzetközi pénzügyi konferencia előjátéka lesz. Anglia és Franciaország tisztában van ezzel, hogy Európa pénzügyi helyzetét csak Amerika támogatásával lehet megoldani.

Lloyd George — a zsidóság barátja

Mond miniszter nyilatkozata az angol premierről

— Az Új Kelet tudósítójától —

London, dec. 14. A Jeruzsálemben megjelenő „Davar Hajeom“ című napilap főszerkesztője, Itamar Ben-Avi nemrég Londonban beszélgetést folytatott Sir Alfred Mond angol miniszterrel a jelenlegi palesztinai helyzetről. A miniszter a szerkesztő kérdéseire a következőket mondotta:

— Sohasem fogom elfelejteni azt a mély hatást, amelyet palesztinai tartózkodásom alatt az ottani lakosság, a kolonisták, a chalucok és a munkások rém gyakoroltak. Az első kímálkozó alkalommal ismét meglátogatom Palesztinát és hosszabb időt fogok ott tölteni. Nagyon vágyom, hogy Lloyd George is rövidesen Palesztinába utazzik, hogy az ottani viszonyokat tanulmányozza. A múlt évben már teljesen elő volt készítve az angol premier palesztinai útja, már meg volt határozva az indulás napja is, sajnos a közbejött fontos világpolitikai események megátolták ebben. Ugy volt, hogy Lloyd George társaságában a nagy zsidó államférfi, lord Bessing, Inda alkirálya is meglátogatta Palesztinát.

Ben-Avi részletesen ismertetette Sir Alfred Monddal a legutóbbi palesztinai eseményeket, mely után a miniszter ezeket mondotta:

— Ha tudná, hogy a zsidóság milyen hatalmas barátot nyert Lloyd George személyében, milyen nagy az ő hita a zsidóság emberi hivatásában és mennyire lelkesedik a cionista gondolatért és az újjáépülő Palesztináért. Balfour az első angol politikai gondolkodó, aki megértette a cionizmust. De Lloyd George a gondolat harcosa és megvalósítója. A palesztinai zavargások és intikák a legcsekélyebb bonyomást sem lettek rá: Palesztina a zsidóság nemzeti otthonává kell hogy váljon. Ez a zsidó elhatározása Lloyd Georgenak és az kell legyen a programja a későbbi angol kormánynak is. A Londonban időző arab delegáció is meggyőződhetett most róla, hogy ez így van, hogy ezen változtatni nem lehet.

— De az angol kormány akarata, a Balfour-deklaráció és a népszövetség hozzájárulása még mindig nem elegendő. Vegye csak Irország, Egyiptom vagy Anglia példáját, senki sem tagadhatja, hogy Anglia ezekben az országokban hatalmasat és jogokat gyakorol, jogokat, amelyek hosszú múltra és fegyveres erőre vannak építve, és ennek ellenére Anglia folyamatosan tárgyalásokat folytat az irakkal, az egyiptomiakkal és az indiaikkal és talán Lloyd George-nak jut eszébe, hogy a szerencse, hogy mindezeket a kérdéseket az emberiség általános javára megoldja. Ugyanez az eset Palesztinával is. Minden igényünk megvan erre az országra, az igényeinket újolag megerősítették, de nem szabad elfeledni, hogy az arabok százai élnek ott és nekünk kell koreztünk az utat a barátságos megértéshez, a közös munkához. Meg vagyok győződve, hogy létezik ilyen út, csak meg kell keresni. A palesztinaiaknak még egyet kell megmondolnunk: Anglia kézzel segítséget nyújtani a nemzeti otthon felépítéséhez, de Anglia csak a tényeknek hisz. A palesztinaiakból hiányzik a mértékletesség megértése és a képesség, hogy a helyzetet úgy ítéljék meg, amilyen a valóságban. A Cionba vezető igazi út: mértékletet ismerni mindenben. Legyetek szerények, ne lármázzatok és tanuljátok Angliától; ha a palesztinai zsidók épű, mint arabok megértik ezt, a krízis mindökre megszűnik.

Életünk gyermekeinkben teljesül. Nagyonkán a miénk, ha a Tarbutnak adunk

Befejezték a soproni népszavazást

Az eredmény még ismeretlen — Ausztria ragaszkodik a saintgermaini szerződéshez — Osztrák-csehszlovák közeledés — Hainisch és Masaryk tanácskozásának nagy jelentősége — Ausztria belép a kisanant az örvetségekbe

— Az Uj Kelet tudósítói —

Bécs, december 15. Sopronban és környékén szerdán reggel megkezdődött a népszavazás. Kétszáz hét óráig Sopronban ünnepélyes szavazást adtak le. A szavazást hét óráig az összes soproni szavazóhelyiségben lezárták, mivel több szavazó azokban már nem jelentkezett. Két szavazóhelyiségben folytatták estétől kezdve a szavazást. A népszavazást nyolc szavazóhelyen bonyolították le. Mindenütt egy antantlistát volt jelen. A szavazás befejezése után az urnákat lepecsételték és egy külön szobában helyezték el. A szavazáson osztrák megbízottak nem vettek részt. A bizottságban, mint az osztrákok kívonultak, a magyarok sem képviseltették magukat. A szavazók, miután igazolták szavazójogosultságukat, egy kék (magyar) és egy sárga (osztrák) szavazólapot kaptak. A szavazóhelyiségben külön állko volt, amelyben a szavazók bontákba helyezték a szavazóedülat és leragasztva adhatták át a bizottságnak. A tábornoki bizottság hirdetményben közölte a lakossággal, hogy mindenképp meggyőződése szerint adhatja le szavazatát. Sopronban kedd este óta a városi rendőrök vasúttal antantjárdőrök cirkálnak.

Ausztria nem ismeri el a népszavazást

Az osztrák parlament mai ülésén Schober kancellár jelentést tett a soproni népszavazásról. Ismertetve a velencei egyezményt, amelyet hosszú tárgyalások előzték meg. A velencei egyezmény, amelynek következménye a népszavazás, Olaszország kívánságára jött létre. Az elhalasztás érdekében Ausztria Rómában és Párisban tárgyalta és a nagykövetek tanácsa Olaszország kívánságára járult hozzá az elhalasztáshoz. Ez teszi különösen érthetővé, hogy Ferrario tábornok mégis elrendelte a népszavazás megtartását, holott a nagykövetek tanácsa épen az olyan kormány kívánságára döntött az elhalasztás mellett. Ausztria ezt a népszavazást nem ismeri el. Visszaröndelte megbízottait, a szavazásban Ausztria tehát nem vesz részt. Ausztria az antantnál erősebb lépéseket fog tenni a tábornoki bizottság önkényes intézkedése ellen. A bécsi sajtó a legnagyobb felelősséggel ir a soproni tábornoki bizottság és különösen Ferrario tábornok eljárásáról. A „Neue Freie Presse” azt írja, hogy ez a lépés hosszú időre lehetetlené teszi a barátságos megengedést és a gazdasági közeledést Ausztria és Magyarország között.

Ausztria a kisanant felé orientálódik

Osztrák parlamenti körökben abban hisznek, hogy a nagykövetek tanácsa a népszavazást, amely kívánsága ellenére történt meg, érvényteleníteni fogja. De számolnak azzal is, hogy a nagykövetek tanácsa nem dőzavadjon a soproni tábornoki bizottságot és a szavazási eredményt érvényesnek ismeri el. Ebben az esetben Ausztria a saintgermaini szerződés szövegének szavagere támaszkodik és ragaszkodik egész Nyugatmagyarországot területéhez, amelyet a szerződés Ausztriának ígért. Nemcsak a már megszállott burgenlandi területekhez, hanem azokhoz a területekhez is, ahol most a népszavazás folyik. Az osztrák kormány számít a belgrádi és a prágai kormány támogatására is. Ugy tudják, hogy Hainisch és Masaryk mai tanácskozásán részletesen tárgyaltak a nyugatmagyarországi helyzetéről. Ausztria az események hatása alatt helytelennek érzi magát arra, hogy kilépjen eddigi szeparációs politikájából és a kisanant felé orientálódjon. A „Neues Wiener Tagblatt” Ferrario tábornok eljárását csinynek minősíti. Ennek a csinynek azonban messziremonó politikai hatása lehet.

Hainisch és Schober már tárgyalnak Masarykkal és Benessel. A prágai sajtó egyöntetűen állapítja meg, hogy ezeknek a tár-

gyfőcsoknak nemcsak gazdasági és pénzügyi, hanem politikai jelentőségük is van. Ausztria kilép izolációjából, meri belátja, hogy ez a politika nem célravezető. Belekapcsolódik a kisanant-államok szövetségébe, ennek pedig gazdasági és politikai szempontból rendkívül hatása lesz Ausztria életére. Megerősödik gazdaságilag is, politikailag is. Visszat Csehszlovákia és Jugoszlávia régi terve valószínűleg megvalósul, amelyet régóta terveztek Magyarország körül. A „Prager Presse” is a lányi tárgyalások jelentőségéről ír. Ki fejt, hogy Közép-európa életképességére fontos lépés az, hogy Ausztriát bevonják a kisanant érdekkörébe. A nyugatmagyarországi kérdés Ausztriát közelébbbosta Csehszlovákiához. Ezt a helyzetet mindkét ország érdekében is kell használni.

Pallavicini teleplezi Vass minisztert

Budapest, dec. 15. A nemzetgyűlés tegnap zárt ülése után Pallavicini őrről, szólt fel. Birálta a kormány eljárását, amelyet a letartóztatott képviselők ügyében tanúsított. Rámutatott arra, hogy a Fehér könyv hazán adatokat közölt. A király azért jött az országba, hogy kötelességét teljesítse. Aki melléje állott, a királyhoz való ragaszkodását fejezte ki. A manifestumot Vass fogalmazta Szombathelyen.

Vass: Nem igaz.

Pallavicini: Látam a közlőtet.

Elmondta aztán, hogy a kormány is tárgyal a királlyal. Azt a levelet, amelyet Gömbös felolvasott, hamisítványának mondta.

Gömbös: Sixtus levelet is letagadták.

Pallavicini felszólította Gömböst, hogy terjessze elő bizonyítékokat.

A király-puccs kulisszái

Vass kultuszminiszter válaszolt Pallavicini vádjaira. Elmondotta, hogy a puccs alkalmazásával Szombathelyen figyelmeztette a királyt, hogy a királyt súlyos következményekkel járhat. A király levelet akart írn Horvátnak, de mert nem tud magyarul fogalmazni, megkérte őt, hogy írja magyar nyelven, amit ő nemettől diktált. A manifestum Lohár bárónál volt. Utána Ráday szólalt fel és bejelentette, hogy a letartóztatásokra anekidőjezőn ő adott parancsot.

A nemzetgyűlés mai ülésén kimondották, hogy holnaptól kezdve a mentelmi ügyeket déligétti tíztől este nyolc óráig fogják tárgyalni. Az első felszólaló Kiss Mányhart volt, aki azt mondotta, hogy a letartóztatott képviselők ere a lázadás klasszikus példája. Apocrifálta Ferenc Józsefet, aki sohase emelkedett egy őrmester műveltségének a színvonalára. Ennek figyelmeztette, hogy ilyen hangot ne használjon. Kiss támadta a Habsburgokat, beszéde közben öszerszóalkozott Rassayval, aki viharos derűlttség közben kiáltotta oda neki, hogy mondjon le a mandátumáról. Kiss kijelentette, hogy elfogadja a mentelmi bizottság indítványát. Rassay megaláztatás megtagadása címen válaszolt.

— Meghalt Varsó főrabijja. Varsó-ból jelentik: Dr. Samuel Poznanski, akit nemrégben nevezett ki a kormány Varsó főrabijává, hetven éves korában hirtelen meghalt. A főrabbi temetése tegnap történt meg óriási gyászmenyasszonyok közepette. A gyászmenyasszonyok között zsidó volt részt, vagyis Barsó zsidó lakosságának több mint egy harmada. A rendzár nehéz tisztelt a varsói oionista diákok láttak el. A mentelmi a zsidó parlamenti klub tagjai oytották meg, akik között ott volt a lengyel kultuszminiszter ürm kövpi elője. A gyászbeszédet dr. Thon, dr. Mieses, prof. dr. Balaban, Grünbaum parlamenti képviselő, H. Goldstein, a varsói hitközség elnöke és sok más kapacitás tartotta. Az elhunyt főrabbi családjának többek között az angol követ is külön levélben kondolált.

Uj rendelkezések az örökösödési Metékekről

As Uj Kelet tudósítói

Hegedőziatják a hozományt is

Most készült el a végrehajtási utasítás annak a minisztertanácsi határozatnak, mely a progresszív örökösödési illetékről szóló 1918. évi magyar törvény második cikkének 54. szakaszát az okirátysági rendelkezések értelmében megváltoztatta.

Az új illetékszabályzat minden olyan örököségi vonatkozik, melynek hagyományozója 1921. január elseje után halt meg. Legjelentősebb rendelkezése az új szabályzatnak, hogy az örökösödési jogot a kilencedik fokú rokonságra is kiterjeszti, míg a magyar törvény csak harmadik fokig adta meg ezt a jogot. Ezzel természetesen emelkedett az a számlák, mely az egész hagyaték után fizetendő. Míg a régi törvény a rokonsági viszony és az örökség értéke szerint 26 százalékból állapította meg a legmagasabb illetéket, addig az új szabályzat 60 százalékra emelte fel az illeték maximumát, azonkívül az örökösöknek statisztikai és ellenőrzési illeték címen 1—5 százalékot is kell fizetni a tiszta hagyaték után. Bizonyos kulturális intézetek teljesen mentesek az illeték alól, mások csak két százalékos fizetnek. Tekintettel arra, hogy az ilyen intézményeknél legtöbbször adományozásról van csak szó, ezekre csak július 28-tól érvényes az új rendelkezés.

Illeték alá esik a hozománnyal adott ingatlan is, mely után magánosok a rendes illeték felét fizetik. A jótékonyasági jellegű kiházasító intézetek ajándéka után 1500 forint teljesen mentes, 1500 forint felett pedig ugyancsak a rendes illeték 50 százaléka fizetendő.

Van azonban az új szabályzatnak több igazságtalan rendelkezése is. Ilyen például az, hogyha valaki az apjától még ennek életében ingatlan kap, a rendes illetéket köteles befizetni. Az apa elhalálásaival rácsod tömeg-ingatlanba belesorozták a régebben kapott ajándékot is és ezt újabb illetékekkel róják meg. Még igazságtalanabb rendelkezés az, hogyha román állampolgár külföldön örököl, akkor az örökség helyén és itthon is köteles illetéket fizetni. Ha egy idegen állampolgárnak Romániában van vagyona, az örökös csak az ingatlan után fizet az illetéket s ezt is csak oly esetben, ha az elhalálozás az országban történt vagy ha az örökös valamilyen romániai lakos volt.

A régi törvények szerint ingatlanok tekintendők az olyan ingóság is, mely velejár az ingatlanul s így ez a rendelkezés ellenében van a vagyon- és hadianyagságáról szóló törvények, melynek 53. c), illetve II. 3. szakasza szerint külföldi állampolgár akkor is köteles az adót fizetni, ha nem is tartózkodik az ország területén.

Nagyobb örökségeknél tízszer lelt kasszimitanak a tömeghagyatékából ruházat és butor címen, ha ezek a tárgyak tényleg megvannak és csak a fennmaradó tehermentes vagyon után állapítják meg az illetéket, melynek befizetése nyolc részletben is történhetik, ha erre pénzügyminiszteri engedélyt kérnek az örökösök. Abban az esetben, ha az örökösök az illetéket nem fizetnek be, az igazság- és pénzügyi reszort által hirtelen kiadott 48480. számú rendelet értelmében, a telekkönyvi hatóság senkinek a tulajdon- vagy zálogjogát, valamely ingatlanra mindaddig be nem jögyzi, míg az érdekeit hitelle nyújtva nem igazolja, hogy az illetéktizedesi kötelezettségének eleget tett.

— Zsidó nevelésügy a külső-korban. Ez a címe Hammer Arje értekezésének, melyet az Ivria szombat este 7 órákor tartandó összejövetelen fog felolvasni. Az egyesület kéri összes tagjait és Kolozsvár minden hebraistáját, hogy az előadáson, melyet a Ferenc József ut. 54. alatti neolog zsidó iskolában fognak tartani, teljes számban megjelenjenek.

— Egy pefen története. (Az Uj Kelet állandóan hírlapjának tudósítójától.) Mikor a pofon csattanását három mérföldnyi távolságból meghallottam, fölugrottam ülőből, magamra kaptam a frontot hazamentem gámszakmat, fölébe csaptam a rohamasakomat és a tett minhelyére robtam. A tett minhelyére már minden nyugodt volt, a jelenlévők diplomatikusan tükösdő válaszokkal tértek ki ostromló kérdéseim elől, míg végre sikerült, magunkatól kivétel nélkül, teljesen megbízható forrásból és szigorú titeltartás terhe mellett a következő bizalmas értesítést szereznem.

Kurt Blumenfeld, a neves cionista író előadást tartott az egyetemi hallgatók előtt. A hallgatók között testvéri egyetértésben ott ültek egymás mellett a Barisszia és az Ezra tagjai. Azonban hogy, hogy nem, a hallgatók köze egy oda nem való ur is került. Alighanem haditábornok állott a cionizmussal, mert még mielőtt Kurt Blumenfeld megérkezett volna az előadásra, furcsa megjegyzéseket tett a cionizmusról, a Keren Hajjészódráról, a vezetők és mindenre, ami zsidó.

— Menjenek fát vágni és ne bolondítsák az embereket — mondotta az igazság okvetlenül kedő bajnoka fölháborodva.

Ebben a pillanatban egy Ezranus hatalmas arculatát látta. Az ballasztott el egészen a szerkesztőség belső szobájáig.

— Mi volt ez! — ordított magából kielve és aroát tapogalva az inzultált ur.

— Fát vágak, — felelt nyugodtan az Ezranus.

A kárvalott nem tudta mire válni a dolgot.

— Fát? Miféle fát? — dadogta a meglepetéstől és pofától szédülve.

— Pofát — felelt újra lapidális rövidséggel az Ezranus és továbbment.

— János —

— A Jehudith érkekezlete. Weissburg Emilné urnó ezúton kéri fel a Jehudith bűnyit, hogy vasárnap délután 3 órakor megbeszélésre összejöjjen szíveskedjenek a Chowra Kadiacha (Szentlélek utca 1.) üléstermében.

— A baranyai magyar menekültek sorsa. Belgrádi lapjelentések szerint a jugoszláv agrárügyek minisztériumának a baranyai menekültek telepítésével megbízott kirendeltsége munkáját befejezte és Eszék felé B. grádba érkezett vissza. A földreformminisztérium úgy döntött, hogy a menekültek Verőce megye különböző községeiben ezek között az Eszékkel szomszédos Retfalván s néhány más drávaszerényi magyar községben fogja elhelyezni.

Háromféle cseh-lengyel szerződés

Prága, dec. 15. A csehszlovák parlament külügyi bizottságában ismételt szavazást a csehszlovák-lengyel szerződést. Banas külügyminiszter erre közléseket tett, melyek szerint a szerződések eddig közzétett szövegei nem fedik a valódi szerződést. Közölte továbbá, hogy a szerződés ötvi tarannal bír és hogy bizonyos kérdések még tárgyalás alatt állnak. Elmondotta, hogy a szerződés értelmében a két ország nem adhat hajlékot az egymás ellen irányuló politikai agitációnak vagy csoportoknak. Ennek megfelelően osztotta fel a csehszlovák kormány az ukrán légión, Lengyelországra pedig a magyar-lengyel légión.

A cseh-lengyel szerződéssel kapcsolatosan tudósítunk arról értesül, hogy a közvéleményt nyugtalanítja a szerződésnek egy állítólagos pontja. Ez a pont úgy szól, hogy Csehszlovákia és Lengyelország kölcsönösen tartoznak érködni afelett, hogy a versaillesi és trianoni szerződés minden pontjában megtartassák. Amennyiben ezeknek a szerződéseknek a betartása veszélyeztetve lenne, mindkét állam mobilizálni tartozik. Tudósítunk továbbá arról is értesül, hogy a cseh-lengyel szerződésnek három szövege van. Ezek közül az egyiket már nyilvánosságra hozták.

Ausztriai konszolidálási akarják

London, dec. 15. (RTI.) A „Times” írja, hogy Ausztria helyreállítása egész Közép-Európa gazdasági konszolidációjának a kulcsa. Reméli, hogy az osztrák pénzügyminisztérium jelenleg Londonban tartózkodó megbízottjának tárgyalásai sikerrel fognak járni és Ausztria megkapja a kért 2.500.000 fontsterling kölcsönt. Ausztria maga újabb intézkedésekkel akar világos pénzügyi viszonyt javítani. Gärtiler pénzügyminiszter a nemzetgyűlés tegnapi ülésén benyújtotta az újabb vagyonváltásról szóló törvényjavaslatot, amelynek legfőbb célja az első vagyonváltástörvényben adott fizetési határidők megrövidítésével és más hátrányok kiküszöbölésével a befizetések csökkentését meggyorsítani. Az újabb javaslat szerint a vagyonadó a fizetési felhívástól számított egy hónapon belül kifizetendő. Mindazok, akik 1922 január 16-ig megfelelő előleggel nem mutatják készségüket vagyonváltásuk fizetésére, 100 százalékos bírsággal lesznek megbüntetve.

Peru és Chile háborúja

Newyork, december 15. (RTI.) A perui csapatok átlépték a chilei határt. Részletek hiányoznak.

Portugália új miniszterelnöke

Páris, december 15. (RTI.) A portugál köztársaság elnöke Cuna Lealt bízta meg az új kormány megalakításával.

KÖZGAZDASÁG

Románia aranyat kér a leire váltott koronabankjegyekért

A jóvátételi bizottság kirendeltségeinek bukaresti munkája

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Néhány nappal ezelőtt — mint az Uj Kelet megírta — Bukarestbe érkezett a párisi jóvátételi bizottság kirendeltsége. A bizottság feladata, hogy Romániának az Osztrák-Magyar Bank likvidálásával összefüggő pénzügyi kérdéseit megvizsgálja, tudomásul vegye a román kívánságokat és azokat a többi érdekelt fél követeléseivel összehangolja.

Eftimie Antonescu, Románia képviselője a párisi jóvátételi bizottságban a Bukarestben működő kirendeltség munkájáról a következőket mondotta:

— A békeszerződés szerint az Osztrák-Magyar Bank köteles beváltani azokat a koronabankjegyeket, amelyeket érfedezet mellett bocsátott ki. A békeszerződés ezt a koronamennyiséget törvényes fizetési eszköznek ismerte el. A Románia területén levő bankjegyeket lebelegesték, majd leire váltották be és a forgalomból bevonták.

— A Banca Natională működő bizottság mindenekelőtt megállapítja a koronamennyiség nagyságát. Megállapítást nyert, hogy a beváltott bankjegyeknek 46 százaléka, azaz öt és fél millió korona régi kibocsátású bankjegyek és így az Osztrák-Magyar Bank ezt köteles beváltani. Lényeges követelése azonban Romániának, hogy ezt az összeget aranyban váltják be. Előzőlt meg nem sikerült megállapodásra jutni.

Az Osztrák-Magyar Bank jelenleg 331 millió effektív arany korona és 30 millió idegen deviza fölött rendelkezik. Ebből az összegből az utódállamok eddig 50 millió koronát kaptak, amelyből Romániának jutott a legnagyobb rész, azaz 14 millió 800 ezer aranykorona.

A Romániának kifizetett aranyból nem vonták még le azt a 2 milliót, melyet az Osztrák-Magyar Bank átvett ingatlanai fejében számítottak fel.

Miután a bizottság Bukarestben befejezi munkáját, a többi utódállamokba utazik, majd körutja befejeztével az összes utódállamok képviselőit közös konferenciára hívja meg

Bécsbe. Ezen a konferencián fogják véglegesen felosztani az Osztrák-Magyar Bank aktívát és passzívát is.

Zürichi tőzsde december 15-én. Nyitá: Berlin 290, Newyork 516, Milánó 2390, Prága 620, Budapest 80, Zágráb 205, Bécs 20, Varsó 16, austr. kor. 12.

Zürichi tőzsde. Zárás dec. 15. Berlin 285, Newyork 516, London 2157, Páris 4180, Milánó 2380, Prága 625, Budapest 86, Zágráb 205, Varsó 16, Bécs 20, Bányászati 11.

Nem adtak koncessziót az állami petróleumtelepekre. Bukarestből táviratok: Illetékes helyen határozottan megafolják az „Universul”-nak azt a jelentését, hogy a minisztertanács az állami petróleumtelepekre koncessziót adott volna egy magántársaságnak.

Menyit pénz van Oroszországban. A „Prager Presse” szerint Oroszországban a következő pénzjegyek vannak forgalomban. Ércpénz: 1921 november 10-én Szovjetországnak aranykészlete 114 millió 500 ezer aranyrubel volt. Ebből a romániai arany 10 millió 72 ezer rubel. A platínakészlet 225 pudra rugott és 60 millió rub. értékű volt az ezüst. Papírpénz: A cári bankjegyekből forgalomban van még 12 millió rubel. Szovjetrubelt nyomnak Moszkvában, Penzában, Permben és Rostovban. 1917 novembertől 1919 májusig 238 milliárd szovjetrubelt bocsátottak ki. Az 1919 májustól 1920 januárig kibocsátott papírpénz mennyiségéről nincsenek pontos adatok. 1920-ban 996 milliárd papírubelt nyomtak. 1921-ben a bankjegyprodukción a következő volt: január, február, március: 367 milliárd, április: 123, május 110, június: 142, július 378, augusztus 740, szeptember 1367, október 3444, november 10-ig 1455, összesen 9361 milliárd tehát majdnem 10 billió. Novemberben ezen kívül ötszázszáz, egymillió és ötmillió bankjegyeket körülbelül ötbillió papírpénzt bocsátottak ki. Decemberre hatbillió rubelt bocsátás van előirányozva.

A szovjetbank megkezdte működését. Berlinből jelentik: Első árfolyam voltak: Páris 9000, Varsó 800, Bukarest 70 rubel.

Két Lloyd-bank harca. Néhány nappal ezelőtt Budapestén új nagybank alakult, mely igazgatóságában holland és magyar pénzemberek mellett politikai vezetők is egyet. Tagja az igazgatóságnak Sztérf József is. A pénzügyi „Lloyd-bank” cég jegyeztette be nevét és angol nyelven a „Lloyd Bank Limited” céggel vezette be a céghez. Ebből a cégjegyzésből most érkező összeállítások keletkezett a budapesti Lloyd-bank és a másik — a londoni „The Lloyd Bank Limited” között. A londoni bank követel inteztet összes, a világ különböző táj tartózkodó ügyfeleiből, melyben figyelmeztetik őket, hogy köte és a magyarországi Lloyd-bank között a névazonosság ellenére sem néven nevezendő összefüggés vagy kapcsolat nincsen. Az angol Lloyd Bank egyébként a magyarországi képviselői útján Budapestén a régi eljárást megindította, hogy a budapesti névrokonát neve viselésétől megfosssa. Az ügyfeleket pénzügyi körökben nagy érdeklődéssel várják.

A bányatársaságok újabb aranykiválti engedélyezését kérik. Bukarestből jelentik: Az erdélyi aranybányatársaságok ezzel a kéréssel fordultak a kormányhoz, hogy aranytermékeiknek egy részét kifizetésre engedélyezze. Kérésüket memorandumba foglalták és a miniszterelnöknek.

Hitelezők egyesülete alakult Szlovénia. Pozsonyi jelentés: ott megalakult a prágai hitelezők és Szlovénia és Ruszinszko területére tartandó fiókegyetelenek szervező bizottsága. Az intézmény országos jelleggel és szlovén, ruszinszki és magyar nyelvű esetekben önállóan intézkednek és a közös ügyeket Pozsonyban intésték.

Trotz der steigenden Teuerung — das billigste Weinachtsgeschenk!

Karl Scherer & Söhne Nachfolger

GROMEN & HERBERT

Niederlage der Hermannstädter Stoff- und Tuchfabrik und der Nagydisznódor Deckenfabrik:

Bucuresti

CLUJ

Sibiu

— Neben der grossen Szamosstrásse (Palast Platz) —

I-a wellene Männerstoffe, 140 cm. breit, in allen Farben — 145 — Lei der Meter
Feinste Kamgarn Jaquetstoffe, von — — — — 295 — Lei aufwärts der Meter

APRÓHÍRDETÉSEK

Mag. és ár. 1 lei. Vasárnap és ünnepnap
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lei.

Boskor, mesótalp, felsőbőr és szilgyártóblank

Alumínium nagy kímélettel készítenek és nagyban, legkisebb árak mellett. — Vízkezelőgépeket és más technikai tárgyakat is készítenek. — Jelenlegi talp és boszor ára 65-70 lei, vasárnaponként 5 százalékos engedmény.

SÁMSON KÖRÖGYÁN
Gyulafejérváros 1. — Győr-
ára kifizetési számban.
Telefon: gyár 3-08 — lakás 3-07.
1278

Zongorák:

rövid keresztűres, —
pianinók, perzsa-
nyek, anik butorok
és porcellánok jutáyo-
san kerülnek eladásra

Sternberg
ORADEA-MARE, STR. MÁSZÓ-TÉR 2

Szolid olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

MEGNYILT ARGENTA

óra, ókaszor és alpacára nagy-
kereskedés CLUJ, Str. Filipescu
(Szentlélek-utca, Óvár)

Ajánlatunk azonnali szállítással:
kaga, Jappy, Ébresztő és Disztribútor
órákat: Arany- és ezüst-
és Chinaezüst díszítványok és készletekben
valamint az összes szakmába végo cikkekben
2900-1 órási választék.

Érték minden kivételben!
Csak nagyban eladás! Kérjen árajánlatot!

Szállagyi Eleonora R.-T.

Ajánlat: Kétféle, rum kifizetelméggel. Kiszáradt
pompát és borsot. 1200 Szék nagykereskedés

Parfumerie

László & Comp.

CLUJ, Piata Unirii 12.

Telefonszám: 178.

Manicure és perfume
casetták, francia, angol
parfüm és kozmetikai
különlegességek

Engros és endetail

1211

1282

Am Bon Gent
Bárdos Jóné
Piata Unirii 4. Főút

Legújabb
legelőcső
és legelő

Legelőcső bevételezési forrás

Feuerstein és Löwl

textil, kötött, szövött és rövidáruháza
Str. Regina Maria 12. (v. Deák F.-u.)

Kereskedők figyelmébe!

Nagy mennyiségben ér-
kezett mindenféle rövid-,
norinbergi és zsinóráru

1281

IMRE LAJOS

Glória nagykereskedésébe

Calea Regele Ferdinand
No. 30. (Szék palota)

Dr. PAUL JÁNOS fogorvos

rendel: délután 11-1-ig és délután 3-7-ig
Str. Eminescu (Fadrusz János-u.) 8.
Hivatalnok és családtagjai részére
— 30% árengedményt adunk.

Transilvania Műfoglaboratórium

Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz János-u.) 8.
2708-I Technikai főnök:
FISCHER J. MIKSA

KRISTÁLY

Fest, tisztít. TELEFON
500, 11-01

"HELIOS"

Kötés- és Kötésszövőgyár R.-T.
TARGUL-MUREŞ

2812-I

már tízezerben van. Kötés-
ról hozott szakmunkáival
gyárt mindenféle kötöttáru-
kat, elsőrendű minőségben

Tabladvegek minden méretben,
kristálytűhöz lámpacső és csiszolt üvegárukat,
démijonokat rakétáiról azonnali szállítunk

AUSLANDER TESTVÉREK

CLUJ-KOLOZSVÁR.
Piata M. Viteazul (i. Széchenyi-tér) 39.
EN-GROS: Telefon 9-54. EN-DETAIL: